

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลเขาเจ็ดยอด

อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

Community Participation in Agro-tourism Development in Khao Chet Luk Sub-district,

Tap Khlo District of Pichit Province

กิตติพัฒน์ อินทรประสิทธิ์ (Kittiphat Intraraprasit)¹ สีนินุช ครูทเมือง แสนเสริม (Sineenuch Khrutmuang Sansem)²บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากรในชุมชน 2) ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของประชากรในชุมชน 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ 4) ปัญหา และข้อเสนอแนะของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในบ้านเขาเจ็ดยอด ม.6 ต.เขาเจ็ดยอด อ.ทับคล้อ จ.พิจิตรโดยซึ่งหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนละ 1 คน จำนวนทั้งหมด 133 ราย ศึกษาจากประชากรทั้งหมด เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ผลการศึกษาพบว่า 1) ร้อยละ 57.9 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 46.12 ปี ร้อยละ 51.1 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 44.3 มีอาชีพเกษตรกร รายได้รวมของครัวเรือน เฉลี่ย 121,539.85 บาทต่อปี รายได้จากการให้บริการท่องเที่ยว เฉลี่ย 1,316.50 บาทต่อปี หนี้สินเฉลี่ย 129,539.8 บาท จำนวนพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 5.94 ไร่ สถานภาพทางสังคมส่วนใหญ่เป็นลูกบ้าน ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกในกลุ่ม โดยเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารข้อมูลจากผู้นำชุมชน และเข้าร่วมกิจกรรมเฉลี่ย 8.86 ครั้งต่อเดือน 2) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับมาก ในภาพรวมเห็นด้วยต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับมากที่สุด โดยเห็นด้วยในประเด็นการมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรช่วยให้มีรายได้จากนักท่องเที่ยวมากที่สุด 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรพบว่ามีส่วนร่วม 3 ด้าน ในระดับมาก ได้แก่ การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการตลาดท่องเที่ยว การจัดการการบริการนักท่องเที่ยว 4) ปัญหาของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่ามีปัญหาในระดับน้อย ส่วนข้อเสนอแนะของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ ควรมีการประชุมในรูปแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความเป็นเจ้าของของประชากรต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

คำสำคัญ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การมีส่วนร่วม จังหวัดพิจิตร

¹นักศึกษาลัทธิเกษตรศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช kittiphat.best@gmail.com²รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sineenuch.san@stou.ac.th³รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this study were to examine (1) personal characteristics, and socio-economic condition of the population in the community, (2) knowledge and opinion concerning agro-tourism of the population in the community, (3) community participation of agro-tourism sources development, and (4) problems and suggestions of agricultural tourism development participation by the communities. The population in this study was 133 residents in Khao Lon Village, village number 6, Khao Chet Luk Sub-district, Thap Khlo District, Phichit Province, 1 head of each household or a representative was chosen. All population in this study were determined result. Data were collected by interview and analyzed by frequency, percentage, minimum, maximum, mean, standard deviation and ranking. The results revealed that (1) 57.9% of the population were female, with the average age of 46.12 years. Most had primary education and were agriculturists. The average household income was 121,539.85 baht per year while the average of tourist service income was 1,316.50 baht per year. The estimated debt was 129,539.8 baht. The average of ownership area was 5.94 *rai*. Most were the members of the community and members of the village fund. Most of the information was received from the community leaders and the activity participation was 8.86 times per month. (2) The agricultural tourism knowledge was at a high level. Agricultural tourism that generated income was accepted at a high level. (3) The community participation for agricultural tourism development of 3 aspects were at a high level: the cooperation of agricultural tourism resources management, participation of tourism marketing management, the cooperation of tourist service management. (4) The participation of agricultural tourism development was at a low level. Frequent formal and informal meetings to generate the idea of ownership of the community members in agro-tourism were recommended.

Keywords: Agro-tourism, Participation, Phichit Province

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยว ที่ทำให้เกิดการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นโดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ท่องเที่ยวชมชนภาคเกษตรกรรม จากความหลากหลายของผลิตผลทางการเกษตรและความสวยงามตามธรรมชาติของเรือกสวนไร่นาจึงเป็นจุดแข็งในการที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทยรวมถึงวิถีชีวิตวัฒนธรรมประเพณีที่น่าสนใจซึ่งช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ (กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา, 2552) ปี 2559 สถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้งประเทศมีกว่า 1,560 แห่ง

ปทุมชนบ้านเขาโล้นได้ขอขึ้นทะเบียนเป็นปทุมชน ตั้งแต่ปี 2546 และมีกิจกรรมร่วมกันในกันปลูกป่า ดูแลบำรุงรักษาป่าทำแนวกันไฟ โครงการบวชป่า มีการเสนอโครงการปลูกป่ากินได้ นำต้นผักหวานป่า ต้นเพกา ต้นมะรุ่ยป่า ต้นขี้เหล็ก ไม้หวาน ไม้รวก มาปลูกเพื่อเป็นอาหารให้คนในชุมชนหรือจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้ชุมชนต่อไป และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นลำดับ มีการจัดกิจกรรมปลูกป่าเป็นประจำทุกปี ปัจจุบันสามารถเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชน “ดอกกระเจียวบานที่บ้านเขาโล้น” และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแห่งใหม่ของจังหวัดพิจิตร โดยพัฒนาจากการปทุมชนบ้านเขาโล้นที่ดำเนินการจากคณะกรรมการปทุมชน ประชาชนในพื้นที่และสำนักงานป่าไม้จังหวัดพิจิตร ในพื้นที่ร่วมกันพัฒนาและดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมจนกลายมาเป็นปทุมชน สภาพโดยทั่วไปของปทุมชนบ้านเขาโล้น เป็นป่าเบญจพรรณ พร้อมทั้งมีดอกกระเจียวยักษ์ขึ้นทั่วไปบริเวณปทุมชน จนกลายมาเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรป่าดอกกระเจียวยักษ์รักเขาโล้น ที่มีการสนับสนุนจากทางภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็น สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพิจิตร สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพิจิตร สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร และองค์การบริหารส่วนตำบลเขาเจ็ดยอด

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลเขาเจ็ดยอดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกี่ยวกับการศึกษาธรรมชาติ ทำให้ประชากรในพื้นที่มีอาชีพและรายได้เพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดผลประโยชน์ในระยะยาวกับชุมชน ดังนั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีคุณภาพต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่เป็นสิ่งสำคัญอย่างแท้จริง จากเหตุผลดังกล่าว จึงมีความสำคัญที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลเขาเจ็ดยอด อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ในด้านสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากร ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรป่าดอกกระเจียวยักษ์ รักเขาโล้นของประชากร การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรป่าดอกกระเจียวยักษ์ รักเขาโล้น ตลอดจนปัญหา และข้อเสนอแนะของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลเขาเจ็ดยอด อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาในแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ และที่อื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงต่อไป

วัตถุประสงค์

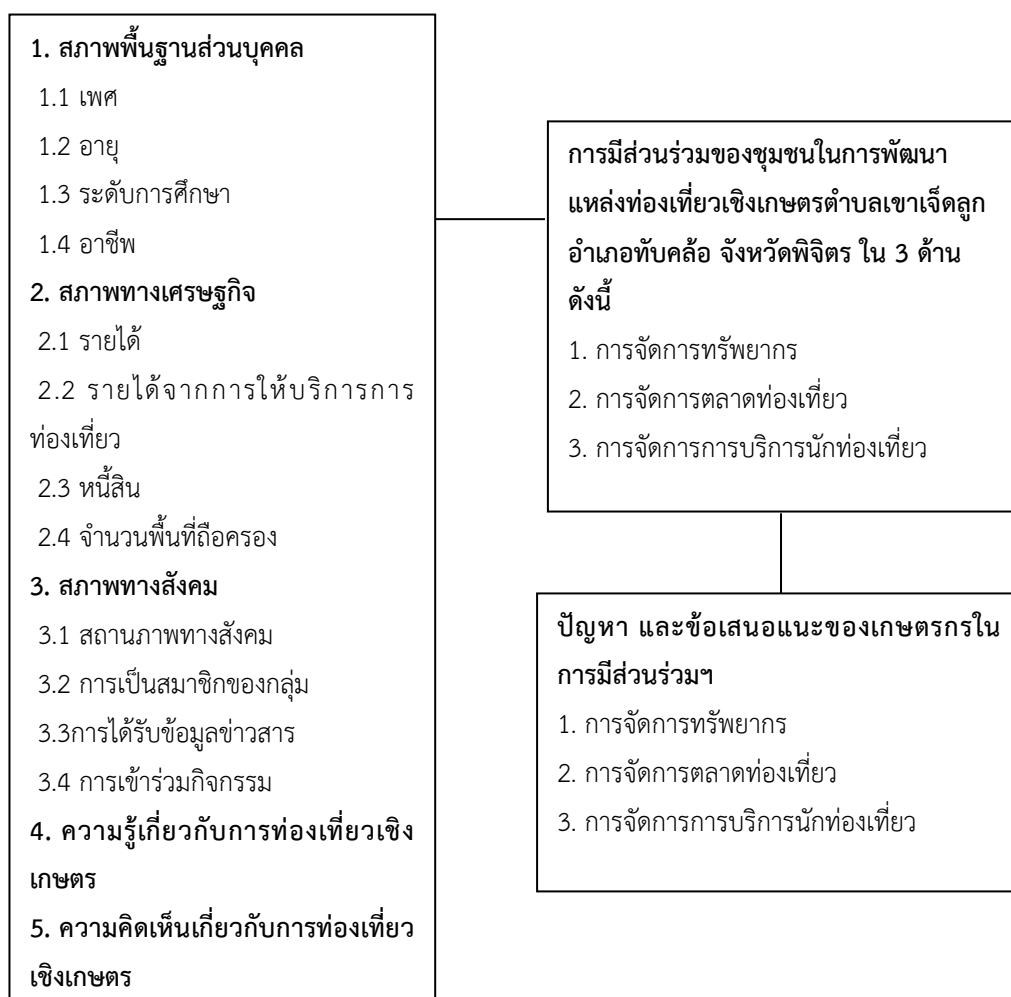
ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ดังนี้ เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน 2) ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4) ปัญหา และข้อเสนอแนะของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยศึกษาข้อมูลจาก ประชากรที่อาศัยอยู่ในบ้านเขาไถ่น ม.6 ต.เขาเจ็ดยอด อ.ทับคล้อ จ.พิจิตร โดยเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนละ 1 คน จำนวนทั้งหมด 133 ราย โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด ความเที่ยงของเครื่องมือวัดได้ Cronbach's alpha เท่ากับ 0.942 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับกำหนดเกณฑ์ดังนี้ : ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 = ระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 = ระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 = ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 = ระดับมากและค่าเฉลี่ย 4.20 - 5.00 = ระดับมากที่สุด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

ผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากรของชุมชน

1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของประชากรในชุมชน พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 57.9 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 46.12 ปี ร้อยละ 51.1 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 44.3 ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม

2) สภาพทางเศรษฐกิจของประชากร พบว่า ประชากร มีรายได้รวมของครัวเรือน เฉลี่ย 121,539.85 บาท ต่อปี มีรายได้จากการท่องเที่ยวเฉลี่ย 1,316.50 บาทต่อปี มีหนี้สินเฉลี่ย 129,539.80 บาท และมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 5.94 ไร่

3) สถานภาพทางสังคมของประชากร พบว่า ประชากรร้อยละ 59.2 เป็นลูกบ้าน ร้อยละ 40.2 เป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 42.3 ได้รับข่าวสารข้อมูลจากผู้นำชุมชน และการเข้าร่วมกิจกรรมเฉลี่ย 8.86 ครั้งต่อเดือน

2. ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของประชากร

1) ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ประชากรร้อยละ 48.9 มีความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประชากรตอบถูกต้องตามหลักวิชาการในด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเฉลี่ย 9.50 ข้อ จากทั้งหมด 15 ข้อ พบว่า โดยประชากรมีความรู้ตามหลักวิชาการตามลำดับดังนี้ ร้อยละ 93.9 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตทางการเกษตร ซึ่งรวมทั้งทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ พืช พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ป่า เป็นต้น และทรัพยากรด้านการจัดการ เช่น เกษตรกร องค์กรท้องถิ่น ความรู้ทางการเกษตรเครื่องมือ เครื่องใช้ ตลอดจนเทคโนโลยีทางการเกษตรต่างๆ

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของประชากร พบว่า ประชากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในภาพรวมของระดับความคิดเห็น คือ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.23) โดยมีประเด็นที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น คือ การมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรช่วยให้ท่านมีรายได้จากนักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.63) รองลงมา การรักษาและการส่งเสริมความหลากหลายทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในระยะยาว และยังช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้อีกด้วย (ค่าเฉลี่ย 4.41) มีประเด็นที่เห็นด้วยในระดับมาก 3 ประเด็น คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.05) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทำให้ชุมชนมีความสวยงามมากยิ่งขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.95) และประชาชนทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการดูแล รักษาทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.61)

3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน (ค่าเฉลี่ยรวม 3.46) โดยมีรายละเอียดในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

1) การจัดการตลาดท่องเที่ยว พบว่า ภาพรวมประชากรมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.48) โดยประเด็นที่ประชากรมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การพัฒนาของที่ระลึกจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.60) ส่วนประเด็นที่ประชากรมีส่วนร่วมน้อยที่สุด การนำเสนอ เผยแพร่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแก่บุคคลภายนอกซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.37)

2) การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ภาพรวมประชากรมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.46) โดยประเด็นที่ประชากรมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การประเมินผล และติดตามการจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

(ค่าเฉลี่ย 3.56) ส่วนประเด็นที่ประชากรมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือการจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบการแปลงสมุนไพร ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.35)

3) การจัดการการบริการนักท่องเที่ยว พบว่า ภาพรวมประชากรมีส่วนร่วมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.45) โดยประเด็นที่ประชากรมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การจัดหาที่พักภายในชุมชนเพื่อบริการให้กับนักท่องเที่ยวที่สนใจ (ค่าเฉลี่ย 3.57) ส่วนประเด็นที่ประชากรมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ การจัดเวทีประชาคมของชุมชน เพื่อวางแผนการบริการสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.37)

4. ปัญหา และข้อเสนอแนะของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลเขาเจ็ดยอด อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

4.1 ปัญหาของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลเขาเจ็ดยอด อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

ในภาพรวม พบว่า มีปัญหาในระดับน้อยทั้ง 3 ด้าน (ค่าเฉลี่ยรวม 1.95) มีรายละเอียดแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

1) ปัญหาการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ภาพรวมมีปัญหาในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.00) โดยมีประเด็นที่มีปัญหามากที่สุดคือ การกำหนดแนวทางการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.17) และประเด็นที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ การจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบการปลูกผักปลอดสารและผักพื้นบ้าน (ค่าเฉลี่ย 1.79)

2) ปัญหาการจัดการตลาดท่องเที่ยว พบว่า ภาพรวมมีปัญหาในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.95) โดยมีประเด็นที่มีปัญหามากที่สุดคือ การจัดทำเอกสาร/สื่อ สำหรับประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.17) และประเด็นที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ การวางแผนการตลาดสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.68) ตามลำดับ

3) ปัญหาการจัดการการบริการท่องเที่ยว พบว่า ภาพรวมมีปัญหาในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.90) โดยมีประเด็นที่มากที่สุดคือ การดูแล รักษา สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น สุขา ที่จอดรถ ป้ายความรู้ เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 2.08) และประเด็นที่น้อยที่สุดคือ การนำนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.65)

4.2 ข้อเสนอแนะของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลเขาเจ็ดยอด อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

ข้อเสนอแนะของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยภาพรวม พบว่า ประชากรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ ดังนี้ เห็นด้วยในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ประเด็นการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเห็นด้วยในระดับน้อย 2 ด้าน คือ การจัดการการบริการท่องเที่ยวและการจัดการตลาดท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

1) การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ในภาพรวมประชากรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.65) โดยมีประเด็นที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ควรมีการทำอุโมงค์พืชผัก สมุนไพร เพื่อเป็นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.38) และประเด็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุดคือ ควรมีการจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบอื่นๆ เช่น การทำนา การทำสวนผลไม้ ประมง เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 2.17) ตามลำดับ

2) การจัดการการบริการท่องเที่ยว พบว่า ในภาพรวมประชากรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.00) โดยมีประเด็นที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ควรมีป้ายเตือนและข้อพึงระวังตามจุดต่างๆ ตลอดเส้นทางท่องเที่ยว

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

เชิงเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.08) และประเด็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุดคือ ควรมีการกำหนดจุดรับประทานอาหาร / จำหน่ายอาหาร ในบริเวณใกล้เคียงทางออกเพื่อป้องกันขยะที่จะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ค่าเฉลี่ย 1.96)

3) การจัดการตลาดท่องเที่ยว พบว่า ในภาพรวมประชากรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.91) โดยมีประเด็นที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนทุกช่องทางอย่างสม่ำเสมอ โดยอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน (ค่าเฉลี่ย 2.02) และประเด็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุดคือ ควรมีการจัดทำเอกสาร/สื่อ สำหรับประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน เช่น ป้ายเชิญชวนตามจุดสี่แยกสัญญาณจราจร เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 1.68)

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากรของชุมชน

1.1 สภาพพื้นฐานทางส่วนบุคคลของชุมชน พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 57.9 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 46.12 ปี ร้อยละ 51.1 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 44.3 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของ สรุยุทธ์ หลิมตระกูล (2544, น.120) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้: ศึกษาเฉพาะกรณี ป่าชุมชนบ้านห้วยสะพาน ตำบลหนองโรง อำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า มีอายุเฉลี่ยประมาณ 41 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลัก และสอดคล้องกับ นิติยา เชื้อโชติ (2551, น.79) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน : กรณีศึกษาป่าชุมชนดอนชี บ้านปะอ่าว ตำบลปะอ่าว อำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ร้อยละ 60.0 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาที่ 4 ร้อยละ 87.9 ประกอบอาชีพการเกษตร และสอดคล้องกับ สุวิชาณ สุวรรณาคะ (2552, น.75) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและอนุรักษ์ป่าชุมชนเทือกเขาทะลาย เขตตำบลนายายอามและตำบลวังใหม่ อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 50.85 โดยส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 38.30 ปี คิดเป็นร้อยละ 94.54 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 45.73 ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 45.73 เนื่องจากอาชีพหลักของประชากรคือ เกษตรกรรม ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่ของเพศชาย ต้องใช้แรงงานประกอบ ดังนั้น เพศหญิงจึงเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของประชากรของชุมชน พบว่า ประชากร มีรายได้รวมของครัวเรือน เฉลี่ย 121,539.85 บาทต่อปี มีรายได้จากการท่องเที่ยวเฉลี่ย 1,316.50 บาทต่อปี มีหนี้สินเฉลี่ย 129,539.80 บาท ซึ่งสอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการเกษตร (2554, น.8-9) ข้อดีของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้น จะก่อให้เกิดผลดีทั้งในแง่เศรษฐกิจและสังคมของประเทศในหลายๆ ด้าน ได้แก่ ด้านรายได้ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรทำให้เกษตรกรมีรายได้จากการให้บริการการท่องเที่ยวและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยว เป็นการช่วยกระจายรายได้สู่ชุมชนและท้องถิ่นระดับรากหญ้า ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ และยังช่วยสร้างกระแสการไหลเวียนของเงินตราภายในประเทศอีกด้วย เมื่อเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยว นอกเหนือจากการประกอบอาชีพหลัก คือ เกษตรกรรมแล้ว ย่อมจะส่งผลดีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรเอง อีกทั้งยังเป็นการช่วยยกระดับและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้น นับว่าเป็นขบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนและท้องถิ่นได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้น อาจกล่าวได้ว่ารายได้จาก

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ถือเป็นรายได้เสริม เนื่องจาก เป็นแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบงานเทศกาลผลิตภัณฑ์ต่างๆ (เทศกาลไม้ดอก) ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่เกิดจากการบริการและนันทนาการท่องเที่ยวเยี่ยมชมตามจุดต่างๆ (TIP BOX)

1.3 สถานภาพทางสังคมของประชากร จากการศึกษาพบว่า ประชากรร้อยละ 59.2 เป็นลูกบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิชาณ สุวรรณาคะ (2552, น. 75) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ร้อยละ 96.5 และงานวิจัยของ สุรยุทธ หลิมตระกูล (2544, น. 120) พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือคณะกรรมการในป่าชุมชนระดับสูง และของมาริน สมคิด (2557, น. 67) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดระยอง พบว่าผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การมีตำแหน่งทางสังคม ส่วนมากเป็น ประธานศูนย์การเรียนรู้ ประธานกลุ่มต่างๆ อสม. รองประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ที่ปรึกษา อบจ.ด้านไม้ผล ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ในสังคมชนบท ประชากรส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ถึงแม้ไม่มีบทบาททางสังคม ร้อยละ 40.2 เป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 42.3 ได้รับข่าวสารข้อมูลจากผู้นำชุมชน ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของ ยุพาพร ชัยศิริ (2549, น.78) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 79.5 เป็นสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน แสดงให้เห็นว่า เนื่องจากผู้นำมีส่วนสำคัญในเรื่องการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อีกทั้งยังมีกองทุนหมู่บ้านเป็นกองทุนหลักในเรื่องการเงินที่บริหารโดยชุมชนทำให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย

2. ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของประชากร

2.1 ระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ประชากร ร้อยละ 48.9 มีความรู้ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทศพล ถาวร (2555, น. 70) วิจัยเรื่องศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนปางบง ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนในชุมชนความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยภาพรวมแล้วประชากรภายในชุมชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับมาก และ สุวิชาณ สุวรรณาคะ (2552, น. 75) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชนในระดับมาก ร้อยละ 92.15 ซึ่งจะเห็นได้ว่า แม้ประชากรจะมีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษาแต่ก็มีระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของประชากร พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับเห็นด้วยในระดับมากที่สุด ในประเด็น การมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรช่วยให้ท่านมีรายได้จากนักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.63 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพาพร ชัยศิริ (2549, น.79) พบว่า เกษตรกรมีทัศนคติในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ค่าเฉลี่ย 4.49 ประเด็น ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรช่วยเพิ่มอาชีพให้กับชุมชน แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรได้รับการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนท่องเที่ยวมากขึ้น ชุมชนได้รับประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และส่วนราชการควรเพิ่มงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น จะเห็นได้ว่าในภาพรวมของประชากรมีทัศนคติที่ดีกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.1 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในเรื่องการจัดเวทีประชาคมของชุมชน เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การเสนอข้อเสนอแนะต่างๆ ในการจัดการทรัพยากรในเวทีประชาคมของชุมชน การประเมินผล และติดตามการจัดการทรัพยากรแหล่ง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับ องค์การอนามัยโลก (อ้างในอัญญา นิตินัน, 2543: 20) ได้เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมที่ว่า รูปแบบที่ แท้จริงหรือสมบูรณ์นั้นจะต้องประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ

- 1) การวางแผน ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามและประเมินผล และประการสำคัญ คือ การตัดสินใจด้วย
- 2) การดำเนินกิจกรรม ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดสรรควบคุมทางการเงิน และการบริหาร
- 3) การใช้ประโยชน์ ประชาชนจะต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งพาตนเอง และการควบคุมทางสังคม
- 4) การได้รับประโยชน์ ประชาชนจะต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่ที่เท่ากัน ซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคม หรือวัตถุก็ได้

ดังนั้น กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จะต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่กระบวนการ การวางแผน ซึ่งจะทำให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และจะนำมาซึ่งความร่วมมือในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อไป

3.2 การจัดการตลาดท่องเที่ยว พบว่า ในภาพรวมของชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางในประเด็นด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยกับปัญหาของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ประชากรมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ในประเด็นที่น้อยที่สุด การนำเสนอ เผยแพร่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแก่บุคคลภายนอก ดังนั้นในการจัดการตลาดท่องเที่ยว ควรจะมีการพัฒนาในด้านการประชาสัมพันธ์ในทุกช่องทางไม่ว่าจะเป็น วิทยุ โทรทัศน์ ไปรษณีย์ แผ่นพับ หรือ ช่องทางทางอินเทอร์เน็ต โดยการมีส่วนร่วมของภาครัฐหรือเอกชน

3.3 การจัดการการบริการนักท่องเที่ยว พบว่า ในภาพรวมของชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับปานกลาง ในด้านการจัดเวทีประชาคมของชุมชน เพื่อวางแผนการบริการสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัย ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในประเด็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนตอบถูกต้องตามหลักวิชาการได้น้อยซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับการบริการนักท่องเที่ยว ในด้านต่างๆ

4. ปัญหา และข้อเสนอแนะของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลเขาเจ็ดยอด อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

4.1 ปัญหาของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลเขาเจ็ดยอด อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ภาพรวมชุมชนมีปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับน้อยทั้ง 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านการจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการจัดการตลาดท่องเที่ยว และสุดท้ายด้านการบริการนักท่องเที่ยว โดยชุมชนให้ความสำคัญกับปัญหาในการจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในเรื่องของการกำหนดแนวทางการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อให้มีหลักเกณฑ์ กฎระเบียบของชุมชน ซึ่งส่งผลดีให้กับชุมชนเกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของตนเอง อีกทั้งหน่วยงานภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยในของ ยุพาพร ชัยศิริ (2549, น. 78) พบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐจึงควรให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของประชากรในชุมชน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

4.2 ข้อเสนอแนะของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลเขาเจ็ดยอด อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ภาพรวมข้อเสนอแนะของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับน้อย 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ค่าเฉลี่ย 1.95) และด้านการจัดการการบริการนักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 1.90) ตามลำดับ ดังนั้น หน่วยงานราชการและชุมชนส่งเสริมความรู้และสร้างจิตสำนึกในเรื่องการจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และการบริการนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานราชการควรส่งเสริมและพัฒนาประชากรในชุมชนเพื่อให้เกิดความรู้ได้ประสบการณ์ใหม่ๆ บนพื้นฐานความรับผิดชอบ และมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของพืชผล ไร่นา และวิถีความเป็นอยู่ของเกษตรกร ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และเป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดการเรียนรู้ทำให้เกิดประโยชน์ก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชน เนื่องจากผลการวิจัย ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของประชากร พบว่า ประชากรมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับมาก แม้การศึกษาส่วนใหญ่ของชุมชนจะอยู่ในระดับประถมศึกษา แต่ประชากรก็มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร แต่ก็ยังมีบางประเด็นที่ประชากรยังคงสับสน ใน 2 ประเด็น คือ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และรายได้จากการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.2 ควรมีการจัดเวทีชุมชนระหว่างผู้มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุดและผู้มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทัศนคติต่างๆ เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุดให้เห็นความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เนื่องจากผลการวิจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของประชากร พบว่า ประชากรและชุมชนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุดในการมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.3 ควรมีการประชุมในรูปแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความเป็นเจ้าของของประชากรต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เนื่องจากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาในระดับมากถึง 3 ด้าน คือ 1. การจัดการตลาดท่องเที่ยว 2. การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3. การจัดการการบริการนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของประชากรในชุมชน

1.4 หน่วยงานราชการควรมีการฝึกอบรมให้กับประชากรในชุมชน ให้เกิดองค์ความรู้ในด้านการจัดทำเอกสาร/สื่อสำหรับประชาสัมพันธ์ พร้อมทั้งหน่วยงานราชการประชาสัมพันธ์ให้กับบุคคลภายนอกให้ทราบเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรนี้ ควบคู่อีกด้วย เนื่องจากผลการวิจัย ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำเอกสาร/สื่อ สำหรับประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน

1.5 ควรให้ทางชุมชนได้ไปศึกษาดูงานพร้อมทั้งเข้ารับการอบรมเพื่อนำความรู้มาต่อยอดผลิตภัณฑ์ของชุมชน เนื่องจากผลการวิจัย ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน โดยอาศัยองค์ความรู้จากภูมิปัญญาและหน่วยงานภาครัฐ โดยให้ทางชุมชนได้ไปศึกษาดูงานพร้อมทั้งเข้ารับการอบรมเพื่อนำความรู้มาต่อยอดผลิตภัณฑ์ของชุมชน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาในพื้นที่อื่นๆ ที่มีความแตกต่างออกไป เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับกัน จะได้ทำให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในบริบทอื่น
- 2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยลักษณะเดียวกันนี้ แต่เปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายเป็นหน่วยงานราชการตั้งแต่ระดับท้องถิ่น อำเภอและจังหวัด ว่าจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างไร ในฐานะหน่วยงานภาครัฐ
- 2.3 ควรมีการศึกษาถึงผลกระทบของการมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลเขาเจ็ดยอด ทั้งทางด้านบวกและด้านลบ เพื่อหาแนวทางในการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กองส่งเสริมการท่องเที่ยว. (2558) *ท่องเที่ยวเชิงเกษตรสีเขียว รู้จักสัมผัสจริง กับพื้นที่สีเขียวทั่วไทย*. กรุงเทพมหานคร
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2554). *เอกสารประกอบการบรรยายการจัดการธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ปีงบประมาณ 2554*. กรุงเทพมหานคร (อัสสาเนา)
- ทศพล ถาวร.(2555) *ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนปางบง ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- นิตยา เชื้อโชติ.(2551) *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน : กรณีศึกษาป่าชุมชนดอนชี บ้านปะอาว ตำบลปะอาว อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี
- มาริน สมคิด.(2557) *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดระยอง ส่งเสริมการเกษตร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ยุพาพร ชัยศิริ.(2549) *การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลไทรน้อย อำเภไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สุรยุทธ หลิมตระกูล.(2544) *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้: ศึกษาเฉพาะกรณี ป่าชุมชนบ้านห้วยสะพาน ตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี
- สุวิชาณ สุวรรณาคะ.(2552) *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและอนุรักษ์ป่าชุมชนเทือกเขาทะลาย เขตตำบลนายายอามและตำบลวังใหม่ อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- อัญชนา นิตคุณ.(2543) *การมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพสตรีของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง โดยโครงการพัฒนาป่าไม้ สวนป่าสิริกิติ์ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. (หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่.*